

Olsztyn, dnia 13 listopada 2018 rok.

PS.V.431.2.9.2018.DD

Pani
Beata Kulesza
Dyrektor MOPS
ul. Winna 9
82-300 Elbląg

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Oddział Spraw Społecznych w delegaturze Urzędu w Elblągu przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elblągu w dniach 8.9.14-18 i 21-23 maja 2018 roku. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2017 roku, poz. 1769 ze zm.) - zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK IV.0030.256.2018 z dnia 10 kwietnia 2018 roku.

Przedmiotem kontroli była ocena zakresu i sposobu realizacji ustawowych zadań samorządu gminnego i powiatowego z zakresu pomocy społecznej oraz ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacyjnymi, w okresie od 1 stycznia 2017 roku do dnia zakończenia kontroli tj. do dnia 23 maja 2018 roku.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 08.10.2018 r.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów, oraz informacje sporządzone przez Panią.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że zakres działania oraz organizacja wewnętrzna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu wynikały ze statutu i regulaminu organizacyjnego jednostki.

Dokonując oceny kalifikacji kadry Ośrodka stwierdzono, że dyrektor, z-ca dyrektora oraz pracownicy socjalni realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej, spełniali wymagania kwalifikacyjne określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, do zatrudnienia na zajmowanych stanowiskach.

Wtoku kontroli ustalono, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elblągu był niezgodny z wymogiem art. 110 ust 11 ustawy o pomocy społecznej, który obliguje ośrodek pomocy społecznej do zatrudnienia pracowników

socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W dacie kontroli w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 50 pracowników socjalnych w zespole ds. realizacji wywiadów środowiskowych i pracy socjalnej, tak więc na jednego pracownika socjalnego zatrudnionego w kontrolowanej jednostce przypadało w dacie kontroli 2291 mieszkańców.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą brakiem realizacji art. 110 ust. 11 ww. ustawy.

Pracownicy socjalni otrzymywali dodatek przysługujący im na podstawie art. 121 ust 3a ustawy.

Ustalenia w zakresie stanu realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym wykazały, że Ośrodek nie realizował zadań określonych w ustawie w zakresie opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz nie prowadził i nie zapewniał miejsc w mieszkaniach chronionych. Powyższe zadania realizował Referat Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu. Ustalono, że wspólnie z Referatem Zdrowia i Spraw Społecznych MOPS realizował zadania określone w art. 17 ust. 1 pkt: 2, 11, 17 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 17 ust. 2 pkt. 3 i 4.

Pozostałe zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym MOPS realizował samodzielnie.

Jak ustalono w toku kontroli spośród zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej wymienionych w ustawie o pomocy społecznej, w kontrolowanym okresie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu wspólnie z Referatem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu realizował zadania w zakresie organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej (...). Natomiast zadanie określone w art. 18 ust. 1 pkt. 5 ustawy o pomocy społecznej, realizowane było przez Referat Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Ustalenia w zakresie stanu realizacji zadań własnych powiatu wykazały, że MOPS ze względu na brak potrzeb (MOPS nie stwierdził potrzeb i nie wpłynęły wnioski) nie realizował zadania własnego powiatu, wynikającego z art. 19 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek nie realizował również zadania określonego w art. 19 pkt 15. Za realizację powyższego zadania odpowiadał Referat Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Należy stwierdzić, że realizacja zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej przez Referat Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Elblągu nie znajduje umocowania w przepisach ustawy o pomocy społecznej. Z postanowienia art. 110 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wynika, że zadania w gminach wykonują jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej. Jakkolwiek art. 111 ustawy stanowi, że w celu realizacji zadań z pomocy społecznej gmina może tworzyć również inne jednostki, to należy je utożsamiać z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej wymienionymi przez ustawodawcę w art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą brakiem realizacji art. 110 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Spośród zadań zleconych powiatowi z zakresu administracji rządowej Gmina Miejska Elbląg realizowała zadanie o którym mowa w art. 20 ust. 1 pkt. 2 ustawy dotyczące prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w art. 20 pkt. 3 dotyczący realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

W okresie podlegającym kontroli ośrodek realizował wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W celu dokonania oceny prawidłowości postępowania w sprawach przyznania świadczeń z zakresu pomocy społecznej wynikających z realizacji przez Ośrodek zadań określonych w art. 17, 18, 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej oraz prowadzenia związanej z tym dokumentacji, dokonano analizy losowo wybranych spraw, które dotyczyły osób otrzymujących pomoc i tych, którym odmówiono przyznania pomocy.

Z ustaleń kontrolnych wynika, że terminy i tryb załatwiania spraw, wynikające z przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, zostały zachowane, decyzje administracyjne zawierały niezbędne elementy wynikające z kodeksu postępowania administracyjnego. Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzono z zachowaniem terminu określonego w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zawarte w rodzinnych wywiadach środowiskowych plany pomocy opracowane przez pracowników socjalnych były zgodne z potrzebami zgłoszonymi przez wnioskodawców. Dokumentacja spraw przyznających świadczenia z pomocy społecznej zawierała udokumentowaną sytuację dochodową osoby lub rodziny. Stwierdzono, że zgromadzony w poszczególnych sprawach materiał dowodowy był wyczerpujący. Nie budziła zastrzeżeń realizowana przez Ośrodek praca socjalna.

Do skontrolowanej dokumentacji spraw dotyczących przyznania zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych, zasiłków celowych przyznanych w wyniku zdarzenia losowego, pomocy udzielonej w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, udzielenia schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, a także kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz udzielania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego nie wniesiono uwag.

Analiza spraw w zakresie przyznawania i wykonywania usług opiekuńczych wykazała, iż strony odbierały decyzje poświadczając ten fakt podpisem na decyzji, natomiast nie odnotowywały daty jej odbioru.

Stwierdzone uchybienie skutkowało nieograniczoną możliwością wniesienia odwołania od wydanych decyzji do samorządowego kolegium odwoławczego, w każdym czasie.

Ponadto kontrolujący wnieśli uwagi do Uchwały nr XV/335/2004 Rady Miejskiej w Elblągu w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania, zmienioną Uchwałą Nr V/47/2007 z dnia 1 marca 2007 roku, w zakresie braku zapisu kosztu 1 godziny usługi opiekuńczej oraz niewyłączenia z nazwy uchwały zapisu o treści „z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi”. Dyrektorowi Ośrodka udzielono stosownego instruktażu.

W skontrolowanej dokumentacji dotyczącej kierowania do ŚDS oraz ustalania odpłatności za usługi w ŚDS w 6 przypadkach stwierdzono uchybienia polegające na wskazaniu w uzasadnieniu decyzji dochodu strony jak również doręczanie decyzji o odpłatności do środowiskowego domu samopomocy.

Powyższe uchybienia skutkowały nieuprawnionym ujawnieniem informacji o dochodach osoby lub rodziny.

Wśród skontrolowanych spraw dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono w aktach jednej osoby nieprawidłowości i uchybienie dotyczące:

- doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, osobie nieuprawnionej (bez stosownego upoważnienia do odbioru decyzji). Stwierdzona nieprawidłowość mogła skutkować niedoręczeniem decyzji stronie, brakiem wiedzy w zakresie przyznanej pomocy, ponoszonej odpłatności za świadczone usługi oraz brakiem możliwości wniesienia odwołania (nieprzestrzeganie art. 40§1 oraz art. 129§2 kpa).
- niezgodnego z przepisami prawa, ustalenia dochodu (w decyzji z lutego 2018 roku, przyjęto udokumentowany dochód z lipca 2017 roku). Powyższa nieprawidłowość nie miała wpływu na ustalenie odpłatności usługobiorcy za przyznaną pomoc ww. formie.
- rozbieżności w prowadzonej przez pielęgniarkę neuropsychiatryczną dokumentacji tj. potwierdzenie przez stronę wykonania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, nie mające jednak pokrycia w realizacji planu opieki pielęgniarki neuropsychiatrycznej. Powyższe uchybienie skutkowało nierzetelnie prowadzoną przez pielęgniarkę neuropsychiatryczną dokumentacją.
- braku kontroli realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania usługobiorcy w 2017 i 2018 roku. Nieprawidłowość skutkowała brakiem bieżącego nadzoru nad realizacją powyższego zadania.

Na uchybienie dotyczące rozbieżności w prowadzonej przez pielęgniarkę neuropsychiatryczną dokumentacji oraz braku kontroli realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania usługobiorcy mógł mieć wpływ aktualnie obowiązujący podział realizacji zadania tj. organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przez trzy różne podmioty tj. Dom Pomocy Społecznej, Referat Zdrowia i Pomocy Społecznej oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ponadto kontrola spraw dotyczących kierowania do Dziennego Domu Pobytu w 1 przypadku wykazała brak potwierdzenia odbioru decyzji przez stronę.

Nieprawidłowość mogła skutkować brakiem informacji o przyznanej formie pomocy, oraz nieograniczoną możliwością wniesienia odwołania od wydanej decyzji, do samorządowego kolegium odwoławczego, w każdym czasie.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą MOPS w Elblągu przyznawał pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki i pomoc rzeczową. Analiza dokumentacji wykazała, że przyznawanie pomocy było uzasadnione, dokumentacja była wyczerpująca, nie budziła zastrzeżeń, nieprawidłowości nie stwierdzono.

Analiza akt osób przebywających w mieszkaniach chronionych na podstawie decyzji wydanej w związku z realizacją zadania własnego powiatu wynikającego z art. 19 pkt. 11 potwierdziła, zasadność przyznania pomocy w ww. formie z uwagi na brak możliwości powrotu po opuszczeniu placówek do domu rodzinnego.

Dokumentacja spraw dotyczących umieszczania osób w domach pomocy społecznej była prawidłowa. Do akt objętych kontrolą kontrolujący nie wnieśli uwag.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości i uchybienia były z Panią oraz z Pani zastępcą na bieżąco omawiane. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia jest Pani jako dyrektor jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór z Pani strony, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację, następujących zaleceń:

1. Podjąć działania zmierzające do spełnienia wymogu art.110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, stanowiącego o zatrudnieniu pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.
2. Bezwzględnie przestrzegać zasady, aby decyzje doręczane stronom postępowania każdorazowo opatrzone były datą potwierdzającą jej odbiór, zgodnie z art. 109 § 1 w związku z art. 46 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1257 ze zm.);
3. Dochód osób i rodzin ustalać zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
4. Zaprzestać doręczania decyzji o odpłatności skierowanych do ośrodków wsparcia osób;
5. Zwiększyć bieżący merytoryczny nadzór nad wykonywaniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
6. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 1.

Jednocześnie, uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Elblągu wskazuję następujące działania:

1. Przygotować i przedłożyć Radzie Miejskiej w Elblągu projekt uchwały w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania, z uwzględnieniem kosztu 1 godziny usługi opiekuńczej oraz wyłączenia z nazwy uchwał treści „z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni, powołując się na znak sprawy.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jabłonka-Kastrou
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej